

T.C.

GELİR İDARESİ BAŞKANLIĞI

İSTANBUL VERGİ DAİRESİ BAŞKANLIĞI

Mükellef Hizmetleri Usul Grup Müdürlüğü

Sayı : 11395140-105[323-2012/VUK-1- . . .]-1389

02/09/2013

Konu : Faktoring şirket tarafından Vergi Usul Kanunu dışındaki Kanunlara göre ayrılan karşılıkların giderleştirilmesi.

İlgide kayıtlı özelge talep formunda, Vergi Usul Kanununun 323 üncü maddesinde sayılı şartlara uygun alacaklar için şüpheli alacaklar hesabınızda; bu maddeye uygun olmayan tahsil edemediğiniz alacaklar için ise Finansal Kiralama, Faktoring ve Finansman Şirketlerince Alacakları için Ayrılacak Karşılıklara ilişkin Usul ve Esaslar Hakkında Tebliğ uyarınca karşılık ayırdığınız, karşılık ayrılan bu alacakların içinde müşteri, cirolar ve kefillere karşı tüm yasal takipler yapılmasına rağmen tahsiline imkan kalmayan alacakların bulunduğu belirtilerek, bu alacakların aktif toplamınızı gereksiz yere yükselttiğinden bahisle süresi 1 yılı aşan anılan madde ve tebliğ kapsamında karşılık ayrılan alacakların bilanço hesabından çıkartılarak nazım hesaplarda takip edilmesi ve bu alacaklara ilişkin tahsilat yapılması durumunda bilanço hesaplarına geri alınıp ilgili gelir hesabında kayda alınıp alınamayacağı hususunda Başkanlığımız görüşü talep edilmektedir.

213 sayılı Vergi Usul Kanununun 323 üncü maddesinde "Ticari ve zirai kazancın elde edilmesi ve idame ettirilmesi ile ilgili olmak şartıyla;

1-Dava veya icra safhasında bulunan alacaklar;

2-Yapılan protestoya veya yazı ile bir defadan fazla istenilmesine rağmen borçlu tarafından ödenmemiş bulunan dava ve icra takibine değmeyecek derecede küçük alacaklar;

şüpheli alacak sayılır.

Yukarıda yazılı şüpheli alacaklar için değerlendirme gününün tasarruf değerine göre pasifte karşılık ayrılabilir.

Bu karşılığın hangi alacaklara ait olduğu karşılık hesabında gösterilir. Teminatlı alacaklarda bu karşılık teminattan geri kalan miktara inhisar eder.

Şüpheli alacakların sonradan tahsil edilen miktarları tahsil edildikleri dönemde kar-zarar hesabına intikal ettirilir." hükmü yer almaktadır.

Bu madde hükmünden anlaşıldığı üzere bir alacağın şüpheli hale gelebilmesi için alacak dava veya icra safhasında bulunmalı ya da yapılan protestoya veya yazı ile bir defadan fazla istenilmesine rağmen borçlu tarafından ödenmemiş bulunan dava ve icra takibine değmeyecek derecede küçük alacaklardan oluşmalıdır.

Diğer taraftan, bir alacağın ticari ve zirai kazancın elde edilmesi ve idame ettirilmesi ile ilgili olması için işletme kayıtlarına hasılat olarak girmesi veya ticareti yapılacak mal veya hizmetin maliyetiyle ilgisi olması gerekir.

Ayrıca, 284 Sıra Nolu Vergi Usul Kanunu Genel Tebliğinde 323 üncü maddede düzenlenen dava veya icra takibine değmeyecek derecede küçük alacaklarla ilgili olarak alacağın ilgili yılın kayıtlarına bir gelir unsuru olarak girmiş bir başka ifade ile hasılat kaydedilmiş ve katma değer vergisi beyannamelerinde beyan edilmiş olması gerektiği açıklanmıştır.

Şüpheli alacak karşılığı ayırıp bunu gider kaydetme imkânının sadece ticari ve zirai işletmelere tanınmış olmasının nedeni ticari ve zirai kazançlarda, elde etmenin tahakkuk esasına bağlanmış olmasıdır. Bunun sonucu olarak, ticari ve zirai işletme bünyesinde satılan mal ve hizmetin bedeli henüz tahsil edilmeden hasıllata intikâl ettirilmekte ve dönem kârının oluşumunu etkilemektedir. Satış bedeli veya hasıllatın henüz alacak aşamasında iken kârın hesaplanmasında dikkate alınmış olması, sonradan bunların işletme tarafından tahsilinin şüpheli hale gelmesi durumunda dönem kârının fazla hesaplanması sonucunu doğuracaktır. Bu durumun giderilmesi için, alacağın işletmeye girme ihtimalinin kaybolduğu anda zarar yazılması zorunludur. Kısaca, şüpheli alacağın zarar kaydı, kazanç tespitindeki tahakkuk esasını düzenleyen bir esastır. Buna göre, şüpheli alacağın karşılık ayrılarak zarar yazılabilmesi için kârın oluşumunu etkilemiş, yani daha önce tahakkuk esasına göre hasıllat hesaplarına intikal ettirilmiş olması gerekmektedir.

Ayrıca, anılan maddede değişiklik yapan 2365 sayılı Kanununun 55 inci maddesinin gerekçesinde ise "...Karşılık ayrılmak suretiyle, zarara intikal ettirilecek alacağın ticari ve zirai faaliyetin elde edilmesi veya idamesi ile ilgili olması, diğer bir şekilde ifade ile alacağın daha önce hasıllat hesaplarına intikal ettirilmiş bulunması gerekmektedir...." ifadesine yer verilmiştir.

Bu açıklamaya göre şüpheli alacak ayrılmak istenen tahsil edilemeyen alacağın öncelikle hasıllat hesaplarına girmiş olması gerekmektedir. Bu durumda işletmenin sonuç hesaplarını etkilemeyen, yani daha önce kârın teşekkülünü etkilememiş bir alacağın karşılık ayrılarak zarar yazılması mümkün değildir.

Yukarıda yapılan açıklamalara göre, hasıllat kaydedilmeyen alacaklara şüpheli alacak karşılığı ayrılması mümkün bulunmadığından, faktoring şirketlerinin hasıllat kaydetmedikleri alacakları için şüpheli alacak karşılığı ayrılması mümkün değildir.

Öte yandan, 5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun 6 ncı maddesinin birinci fıkrasında, kurumlar vergisinin, mükelleflerin bir hesap dönemi içinde elde ettikleri safi kurum kazancı üzerinden hesaplanacağı; ikinci fıkrasında ise safi kurum kazancının tespitinde, Gelir Vergisi Kanunu'nun ticari kazanç hakkındaki hükümlerinin uygulanacağı hükme bağlanmıştır.

193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 38 inci maddesinde, bilanço esasına göre ticari kazancın, teşebbüsteki öz sermayenin hesap dönemi sonunda ve başındaki değerleri arasındaki müspet fark olduğu; bu dönem zarfında sahip veya sahiplerce işletmeye ilave olunan değerlerin bu farktan indirileceği, işletmeden çekilen değerlerin ise farka ilave olunacağı; ticari kazancın bu suretle tespit edilmesi sırasında, Vergi Usul Kanununun değerlemeye ait hükümleri ile bu Kanun'un 40 ve 41 inci maddeleri hükümlerine uyulacağı hüküm altına alınmıştır.

Buna göre, tespit edilecek kurum kazancından Kurumlar Vergisi Kanununun 8 inci maddesi ile Gelir Vergisi Kanununun 40 inci maddesinde yer alan giderler indirilebilecek olup Gelir Vergisi Kanununun 40 inci maddesinin birinci fıkrasının (7) numaralı bendinde, Vergi Usul Kanunu hükümlerine göre ayrılan amortismanların ticari kazancın tespitinde gider olarak indirim konusu yapılabileceği hükmüne yer verilmiştir.

Yukarıda yer alan hüküm ve açıklamalara göre; Vergi Usul Kanununun 323 üncü maddesi gereğince ayrılan karşılıklarını Gelir Vergisi Kanununun 40 inci maddesinin birinci fıkrasının (7) numaralı bendine göre gider olarak indirim konusu yapmanız mümkün bulunmakta olup Vergi Usul Kanunu dışındaki mevzuata göre yani "Finansal Kiralama, Faktoring ve Finansman Şirketlerince Alacakları İçin Ayrılacak Karşılıklara İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Tebliğ" uyarınca ayırdığınız karşılıkları, kurum kazancınızın tespitinde gider olarak indirilmesi mümkün değildir. Şayet kurum kazancınızın tespitinde gider olarak dikkate alınmış ise bu tutarın kanunen kabul edilmeyen gider olarak geçici vergi ve kurumlar vergisi beyannamelerinize ithal edilmesi gerekmektedir.

Bilgi edinilmesini rica ederim.

(*) Bu Özelge 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 413.maddesine dayanılarak verilmiştir.

(**) İnceleme, yargı ya da uzlaşmada olduğu halde bu konuya ilişkin olarak yanlış bilgi verilmiş ise bu özelge geçersizdir.

(***) Talebiniz üzerine tayin edilmiş olan bu özelgeye uygun işlem yapmanız hâlinde, bu fiilleriniz dolayısıyla vergi tarh edilmesi icap ederse, tarafınıza vergi cezası kesilmeyecek ve tarh edilen vergi için gecikme faizi hesaplanmayacaktır.